

KRITIEK

Vier mooie en talloze treurige duinbalkons

Zelfs op een regenachtige maandagmiddag in september is er in Egmond aan Zee allerlei volk. Wachtend op een droog moment of flanerend over de boulevard met de paraplu stevig in de hand. Flaneren kan tegenwoordig in Egmond, want dit jaar werd de eerste fase opgeleverd van de herinrichting van de kuststrook. Hoe het er vroeger uitzag is uitstekend te zien in het nog niet aangepakte deel. De oude boulevard – eigenlijk meer een soort parkeerstraat – was verzakt, verknutseld en geannexeerd door de auto. De zee was nauwelijks zichtbaar en voor flaneren was er geen plaats. In het ontwerp van Veenbos en Bosch in samenwerking met Poppinga is zodanig geschoven met de functionele eisen dat aan de zee kant een veel bredere stoep overbleef die met mooie tegeltjes is bestraat. Bij het ontwerp horen nieuwe strandopgangen, veel breder en veel prominenter aangelegd dan de huidige, en een aan-

tal duinbalkons. Deze uitkijkplekken zijn een verrassende toevoeging aan de openbare ruimte langs de kust. Met hun introductie roepen ze de vraag op waarom die dingen er niet altijd al waren – zo voor de hand liggend zijn ze.

De kuststrook is aangepakt volgens het motto: geen nieuws, goed nieuws. Egmond koos voor een stijl en een ambitieniveau die geheel in overstemming zijn met de mode in de openbare ruimte. Sober, leeg, goed georganiseerd, mooie materialen. Maar in Egmond is dat maar een kant van het verhaal. Wie de moeite neemt om eens van de zee weg te kijken en de bebouwing langs de boulevard in ogenschouw neemt, ziet een aaneenschakeling van armoedige bouwsels. Wellicht is de blik op zee zo voor de hand liggend dat niemand het nodig vindt voor de overkant een zeker niveau te eisen. Daar is

Onderwerp: **herinrichting kuststrook**
Locatie: **Egmond aan Zee**

Ontwerper: **Veenbos en Bosch landschaps-architecten; Poppinga public design**
Projectontwerpers: **Jeroen Bosch, Wim Poppinga, Martijn Al, Joris Broekhuizen, Arjan Kool**
Opdrachtgever: **gemeente Egmond (inmiddels samengegaan met gemeente Bergen)**

Studie: **1997–2000**
Uitvoering: **2000–2001 (eerste fase)**

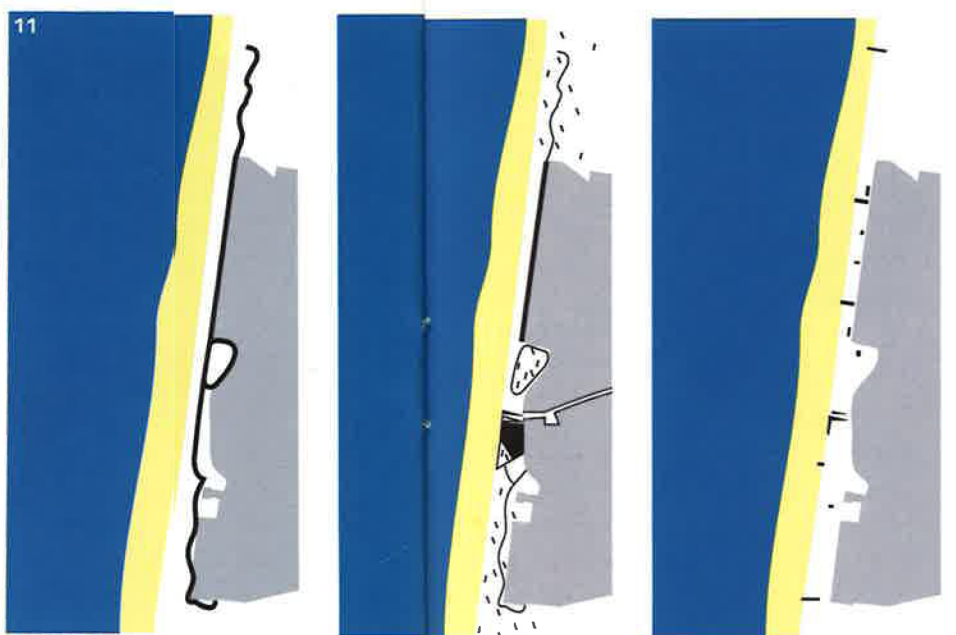
- 1 Oude glorie: stijlvolle bebouwing in 1915.
- 2 Planoverzicht.
- 3 De overgang van de boulevard naar het duinpad in het noorden.
- 4 Het brede trottoir.
- 5 Nieuwe strandopgang, breed en prominent aanwezig.
- 6 Eén van de duinbalkons.

Illustraties: Topografische Dienst, Emmen en Loet van Moll
Foto's: Han Singels en Foto Jonker

- 7 Voormalige bowlinghal aan de zuidzijde van de boulevard.
- 8 en 10 Non-descripte bebouwing aan de overzijde van de boulevard, hier nog met de oude straatinrichting.
- 9 Overgang in het zuiden van het vernieuwde duinpad naar de nog niet aangepakte boulevard.
- 11 Ontwerputgangspunten bij de herinrichting.
- 12 Strandleven.

doorgaande route

benutten verschillen

bijzondere plekken

iets voor te zeggen, de zee met al zijn facetten is zo overheersend dat architectuur en openbare ruimte prettig ondergeschikt zijn. Maar nu het gemeentebestuur de kuststrook na vele decennia verwaarlozing een behoorlijke kwaliteitsverbetering wil geven, ontstaat een merkwaardig contrast. Cynisch beschouwd is de herinrichting een schaamlapje voor de rest van de boulevard. De vraag is dus wat het gemeentebestuur beweegt zoveel geld in bestrating te steken.

Voormalig wethouder Stam van openbare ruimte, kenschetst deze herinrichting als een omslag in het denken van de gemeente. Liet de Tweede Wereldoorlog Egmond al behoorlijk gehavend achter, de bestuurlijke doelen in de decennia daarna waren niet hoog gesteld. Projectontwikkelaars konden hun gang gaan. Een kleine fototentoonstelling bij de plaatselijke fotograaf werpt, zelfs voor wie 'de goede oude tijd' niet al te veel wil verheerlijken, een treurig licht op de verliezen die zijn geleden. Van de stijlvolle kustbebouwing met veel detail en een onmiskenbare grandeur is vrijwel niets over. Ervoor in de plaats kwam een verzameling non-descripte, goedkope bouwblokken die niet veel meer lijken te beogen dan zoveel mogelijk balkons per strekkende meter.

Begin jaren negentig leidde een plan voor weer een nieuw appartementencomplex tot een kleine dorpsopstand waarna het bouwplan moest worden aangepast. Het resultaat is helaas hoogstens iets minder armoedig. Maar het neveneffect was wel een verhoogde aandacht voor de vervallen toestand van de Egmondse kust in zijn geheel. Die aandacht paste heel goed in de tijdgeest. Tijdens een conferentie over de cultuur van de Hollandse badplaats – in 1997 georganiseerd door het Vormgevingsinstituut en Architectuur Lokaal – werden tal van vernieuwende visies voor kuststroken gepresenteerd. De gemeente Egmond raakte daar zo enthousiast over dat zij een van de aanwezige ontwerperscombinatie uitnodigde om voor de eigen kust een ontwerp te maken. Het resultaat van die daadkrachtige actie is nu deels uitgevoerd. Dat is goed nieuws, maar tege-

lijkertijd wordt daarmee extra duidelijk dat waar het er écht om gaat, geen kwaliteitseisen gesteld worden. Dat is strikt genomen geen Egmonds probleem, maar een gegeven waar weinig Nederlandse badplaatsen aan ontkomen. In de praktijk wordt de bebouwing van de kuststrook bepaald door projectontwikkelaars en die zien klaarblijkelijk geen brood in iets anders dan middelmaat.

De fusie met Bergen is een hinderpaal bij de voortgang van de herinrichting – nieuwe wethouders, gewenning tussen de dorpen, enzovoort. Maar daarnaast lijkt eenvoudigweg niet de wil aanwezig om een wezenlijk andere weg in te slaan. Het uitgevoerde werk lijkt vooral de uitkomst van tijdelijk opflakkerende energie die een ambitieuze burgemeester met zijn wethouder en een externe adviseur erin heeft gestoken – een energie die vervolgens weer weggevoerd is.

Hopelijk zal het nieuwe fusiebestuur de herinrichting weer oppakken, want het centrale deel daarvan ontbreekt nog, maar bovenal is te hopen dat het besef doordringt dat de werkelijke uitdaging in de bebouwingstrand ligt. De vicieuze cirkel van de projectontwikkelaar die meent dat de consument niet méér wil betalen, de gemeente die de projectontwikkelaar niet kan dwingen, en de consument die niet geconfronteerd wordt met andere mogelijkheden dan een patatje-mét, zou doorbroken moeten worden. Als de herinrichting van de kuststrook daarvoor een aanzet is mag dit plan uitgebreid de geschiedenisboeken in. De heringerichte boulevard toont in ieder geval dat een doelmatige, mooie en zelfbewuste aanpak mogelijk is.

Noël van Dooren